

SZARVAS ÉS VIDÉKE

TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Megjelen hetenkint egyszer, vasárnap reggel.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . . . 5 ft -- kr.

Félévre . . . . . 2 ft 50 kr.

Negyedévre . . . . . 1 ft 25 kr.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Búza-utca, 1283. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények, reklamációk és előfizetési pénzek küldendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetéseket és hirdetéseket elfogad helyben.

A NYÁOSIK SOMA UTÓDA CZÉG

Ugyanitt egyes számok is kaphatók.

Egyes szám ára 10 kr.

Hirdetések és nyilvtári közlemények jutányos áron vételnek fél.

Gróf Csáky István dr.

Szarvas város országgyűlési képviselője.

Az imposans fogadtatás ihletett szónokának látomása betelt: nyolcz évi babyloni fogság után újra győzelemre jutott városunkban az az elem, az a párt, mely anyagi és szellemi intelligenciája és nemes törekvései folytán a vezér szerepre mindig hivatva volt; megszűnt a lidérenyomás, mely közéletünk minden mozzanatában, jobbainknak az egyetértés, béke és haladás felé tett minden lépésére bénító befolyást gyakorolt; s a mily kéjjel szívja a nyirkos falak közül az éltető napsugarai elé bocsátott rab a szabad levegőt, olyan betelhetlen lelkesedéssel hangoztatta elveinek diadalát és éltette szeretett képviselőjét a győzelmétől mámoros szabadelvű párt.

S méltán! Mert — a nélkül, hogy helyi lapunkba a politikát bevinnők, s a szabadelvű párt elveinek megdöntetlen erejére hivatkoznánk, — szeretett képviselőnknek folyó hó 26-án élénk tejesített programja a helyi

érdekekre vonatkozó részében oly előnyöket ígér, melyek még a közelmúltban is utópiai álmoknak tartott vágyaink teljesülését képeznék, s melyek városunk erkölcsi haladásának, anyagi gyarapodásának kétségbevonhatlan biztosítékai.

S hogy ezen ígéretek nem hiú, üres szavak, nem az ömlő hadsereg, független Magyarország, adó nem fizetés mézes hangzatos frázisaihoz hasonló kortesfogások, s hogy teljesítésüket bizton remélhetjük, — arra nézve kezesseget nyújt nekünk az, hogy képviselőnket városunkhoz a mandátumnál szorosabb kötelekek is fűzik; e város talajában gyökerezik családfája, hozzánk vonzzák emlékei, s — mint szarvasi nagybirtokost — érdekei. Kezesseget nyújtanak fényes tehetségei, magasfokú képzettsége, előkelő összeköttetései, s a legresszebbható befolyása, s mindenekelőtt az, mert nem ígért sokat, hogy tetteiben lehessen inkább bőkezű.

De a szabadelvű párt diadal mámorában nem feledkezik meg azokról sem, kiket akár meggyőződésök, akár

más indok az ellentáborba terelt, de midőn a választás viharai után, a szenvedélyek csillapodtával napok előtt ellenfelének nevezett polgártársához fordul, szívesen nyújtja jobbát. Az öröm, melyet győzelme tudatában érez, nem ad helyet más indulatnak. Nem írja jelszavául a barbár népek „Vae victis” kiáltását.

Zászlójára, melyet elhanyagolni többé sohasem enged, — azon ígét írja fel, mely az általa vallott elveknek sarkalatos eszméjét, s minden törekvéseinek végcélját képezi: „Béke és haladás.”

Gróf Csáky István Szarvason.

Érkezés és fogadtatás.

Gr. Csáky István dr., Csáky Albin gr. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter fia, a szarvasi szabadelvű párt képviselője, immár megválasztott országgy. képviselőnk, f. hó 26., kedden d. u. érkezett körünkbe program-beszédének megtartása végett.

A délelőtti vonattal a párt részéről Moravcsik Géza, Szemző Gyula dr., Somogyi Elek,

TÁRZA.

Templomban.

Ezerézer családba, félig csüggedetten
Szent házába, Uram, ide tévelyedtem.
Hangzik az orgona, szívhez szól az ének:
„Hála és dicsőség egek Istenének!”
Némán, mozdulatlan nézek az oltárra,
Buzgó fohászt mond ott az Úrnak szolgálja:
„Mindenható Isten, hűveidnek atyja!
Jóságod az egész világot áthatja!
Szervedők, szegények, özvegyek és árva!
Mind a te végtelen jóságodat áldják!
A legkisebb fűszál díd, magasztal téged,
Bálesen igazgatod a nagy mindenséget,
Néked köszönhetjük életünket, Néked,
És mégis-oh! hiányosor feledjük el téged.
Parancsaid ellen oh, be sokszor vétünk,
De Te, ha meglátunk, megbocsátasz nékünk.
Leborúlva áldunk, mindenható Isten,
Beszédünk és tettünk téged dicsőítsen!
Oh! vezess bennünket az igaz ösvényen,
Minden gondolatunk a Te neved legyen,
Mentsd meg az örvénytől erőltlen testünket,
S erősítsd a hitben szívünket, lelkünket!”

Amen, amen, amen! S zeng az ének drja:

„Hála néked, hála királyok-királya!”

Én is leborúltam, én is énekeltem,

Oh a hit ereje meggyógyította lelkem.

Ájtatos lélekkel bízva, tűrve, várva

Nem is leszek többé elhagyott árva;

S ha lelkemet mégis elfogná a kétély,

Templomod lesz mindig biztos menedélem!

Mihályi József.

Egy torony története.

— Nem krónikás adoma, hanem igaz történet, melyet a „Szarvas és Vidéke” számára régi krónikából megírt A. B. —

(Folyt. és vége.)

De hát ki ne akarta volna!
Marezi aztán még tovább szólnokolt:
Hát nem tudom én még befogni a városnak azt a négy lovát s elvinni, a ki a szekérre felül, mi? Hát nem adott az isten elég zabot, szénát, mi? Tudom én az utját is, hogy merre kell, fel arra ni . . . Pozsonynak! Jaj! kukkándom teremtetted, ha én azt a gyönyörűséges szép tornyot még egyszer meglátom, meghalok örömben!

Dictum factum!

Marezi készüljön, holnap reggel időjén bíró uram, nótárius uram indulnak Lipcsébe!

Minek írnök le a hosszú út viszontagságait? Csak annyit mondunk, hogy mindazon városok és helységek tornyait — melyeken keresztül mentek — megbirálták, egynémelyik tetszett volna is tán bíró vagy nótárius uramnak, de Marezi le tudta őket beszélni: nem ilyen az, nem ilyen dukál mi hozzánk, ha már ennyi utat tettünk, világ esűfjára csak nem fordulhatunk vissza, mit mondanak az asszonyok? mert ha annak a drága szép toronynak a pikturáját haza nem visszük, ő szentül tudja, hogy nagy tisztességtől esik el, mert bizonyára se bíróné asszonyom, se kurátorné asszonyom, anynyival inkább nótáriusné asszonyom, nem fogják őt soha többé azzal az áldott pohár pálinkával megkínálni, mely mindenik helyen kijár ő néki, ha odavetődik. — jó reggelt kívánván! . . .

Denique: megérkeztek szerencsésen, a várost körítő halmokhoz, Marezi leszállt, megtörülgette a lovakat, meghűzkodá üstökölket, kedvtelve legeltetvén szeméit a szép párákon.

— Nincs hál' isten semmi baj, elmen-

Kiss Mihály, Janurik Pál, Gyuris, Lustyik, stb. párttagokból álló küldöttség ment Mezőtúrig az ifjú jelölt elé.

Már 12—1 óra között mozgalmas képet mutatott nyilegyenes főútcánk, a Belicey-út; egész hosszában ellepte azt az érdeklődő közönség. A házakon választási zászlókat lobogtatott a lenge szellő, a kirobogó fogatok egymást érik, a Belicey-út házsorainak ablakaiból asszony- és leányszemek lövelték a hazafias lelkesedés tüzeit, ünnepi fényben úszott a város.

Magas vendégünk a fél-kettő előtt berobogott vonattal érkezett meg. Kiséretében volt az öt Múron fogadott küldöttség tagjain kívül *Berzevicy* Albert, kultuszminiszteri államtitkár.

A peronon a pártnak néhány kiváló tagja fogadta jelöltünket, kit a kijáratnál óriási közönség jelenlétében *Szirmay* L. Árpád üdvözölt lelkes szavakkal. „Szívünk mélyéből üdvözöljük Méltóságodat — mondá a szónok, — e város határában, mely előtt Méltóságod nem idegen, hiszen az előkelő származás, gazdagság és nemes honfíú ére nyek dús hajtásaival ékeskedő családfája mélyen itt gyökerezik e város talajában! A szünni nem akaró „éljen“-nel kísért beszédre azt válaszolta a nemes gróf, hogy meghatottságában alig talál szavakat, melylyel megköszönhetné e szép ovatiót, de — agymond — nem is szavakkal, de *tettel* fogja ő viszonzni a választók előlegezett bizalmát.

E jelenetet a szalonkocsiból szemlélte jelöltünk édes atyja, a kultuszminiszter, ki ugyanezen vonattal érkezett Szarvasra a beállott családi gyász alkalmából, de a ki még látszatszerűleg sem akart fia fellépésének személyes jelenlétével nagyobb súlyt adni.

A bevonulás.

Valóban festői látványt nyújtott a bevonulás.

Legelő haladt a 40 főre menő lovas bandérium, mind szemén-szedett nyalka polgárfiúk! Az első szánon ült a képviselőjelölt *Mikolay* elnökkel, a másodikon *Berzevicy* államtitkár *Szirmay* plebánossal. Ezt követték

nék én ezeken Burkusországba is, . . . no! mindjárt meglátjuk! . . . Gyí te!

A mint a halom tetejére értek, az osztorhegyes elkezdett ficzkándozni.

— Ni! — mond *Marezi* — ez a bolond állat is érzi, hogy most örülni kell! Ni! nézzék nemzetes uramék, az a mi toronyunk, a kitől jobbra esik ez a nagy hasú, balra meg az a vékony, ott a közepén, — no! hát láttak-e olyat valaha?

Valóban uraimék kedvesen voltak meglepelve a gyönyörű alkotvány által! Az út egy-egy kanyarodásánál más-más körvonala mutatkoztak a pompás toronynak, minden hajlásnál más-más alakzatot mutatván! Ni! most öt torony látszik! . . . most meg hét . . . most meg három . . . jaj ha a feleségem látná . . . én istenem!

A városhoz érve, az út mellett egy vén totykos nimetet láttak sétálgatni, nótárius uram megszólítá becsülettudó-képen diákkal, gondolván, hogy ha kaputot visel, hát ezt a nyelvet csak kell tudnia.

— Rogo humillime! merre találunk itt egy bészálló vendégfogadót? mert mi messze földről jöttünk!

Nótárius uram nem csalódott, a totykos nimet folyékony diáksággal üdvözle őket,

több, mint 110-re menő ünnepi fogaton a választók.

Zeneszó mellett szép lassan haladt a menet, s ez út valóságos diadal-út volt. A fiatal gróf alig győzte fogadni a sok szíves üdvözlést, vége-hossza nem volt a jelölt életetésének, az ablakokból „szabadelvű“ szépeink integettek kendőlobogtatással, a győzelmet előlegező mámorító mosollyal.

. . . . Ah, mit az az idő szült,
Orók dicsőség tényének bevált,
Lángolt a férfi, aki pedig öszült,
Az asszony nép tapsolt, meg sírdogált.
Egy szívvel, szájjal tett vallás a város,
A hivülés szent lázzal volt határos.

A programbeszéd.

Amint a bevonulás véget éri, grófi jelöltünk anyjának kastélyában töltött rövid pihenő után kiséretével a párt helyiségébe, a „Polgári kör“ udvarára vonult, hol a több száz főből álló polgárság gyűlt össze programbeszédje meghallgatására.

Akik Gr. Csáky István képviselőjelöltünket ismerik, nem vártak tőle országra szóló dikciót, hiszen tudjuk, hogy a fiatal grófnak szerénység a fő elementuma, nem lehet tehát kedvencz eleme a ragyhangú, s mégis keveset mondó programbeszéd. És még sem csalatkoztak benne választói. Higgadtan, a tárgy méltóságához kellő komolysággal mondta el programját, melynek lobogója alatt küzdeni fog, s melyet érvényesíteni egy tette kész ifjú lélek, egy jó hazafi buzgalomával igérkezett. Nem vagyunk politikai lap, s így tartózkodnunk kell a beszédnek bár kivonatoltságtól is; de különben a választók között kiosztott példányok s a Nemzet szerdai számának közlése után úgy is ismerik azt azok is, kik elmondásán személyesen nem lehettek jelen. Így csak annak konstatació-ára szorítkozunk, hogy jelöltünk progr. mbeszédje minden oldalról tetszéssel találkozott; mert nem nagy hangú frázisok, nem népboldogító eszmékkel akart hatni, hanem egyszerű, szívhez szóló beszéddel, számolva a lehetőségekkel, s nem ígérve aranyhegyeket, melyek tetszenek bár, de soha be nem válhatnak. A tetszés-

elmondá, hogy merre találunk legközelebb vendégfogadót, megkérdeven egyszersmind: mely messze földről jönnek?

Nótárius uram tisztességgel felelt, hogy jövünk Magyarországból, nemes Bihar vármegye Sarkad városából stb. szóval, elmondá a torony történetét, melynek megnézésére eljöttek, mert ők is olyat akarnak építeni, mintán a felsőges isten szent rendelkezéséből arra már most a mi országunkban is szabadságunk vagyion.

Az elmondás alatt a vén nimet csak hajtogatta a fejét hol jobbra, hol balra, egyet-kettőt szípuantott a tubáko-pixiséből, majd kendőjét keresé elő, mert a környei hullottak, míg nem nagy zokogva megszólalt:

— Az Isten vezérelt és hozott titeket ide kedves testvérek, ti dicső, nemes magyarok, — nem mentek ti a vendégfogadó házhoz, de jöttök az én házomhoz, én vagyok annak a toronynak az építő mestere, azon remekeltem ifjú mester koromban, holnap elvezetek benneteket a lelkesz úrhoz, adok minden szükséges rajzolatokat, van én nekem két tanítványom a ti kedves házatokban, Pozsonyban meg Budán, s mivel magam nem tehetem, azoknak parancsolom meg, hogy építsék fel a toronyotokat éppen

sel fogadott programbeszéd után *Berzevicy* államtitkár szólott, kifejtve a szabadelvű párt álláspontját, ismertetve eddigi vívmányait, s lelkesítve a párttagokat.

A bankett.

Este 550 terítékű bankett volt a „Bárány“ földszinti és emeleti helyiségében. S ha valakinek még a délutáni fogádtatás után is kételye lehetett az iránt, hogy polgárságunk ragaszkodása diadalra fogja juttatni a jelöltünk által képviselt hazafias eszméket, az a jelen volt választók imponálá tömegét, s szenvedélytől ment komoly férfias nyugodtságát s a hazafias lelkesültség fenséges megnyilatkozását látván, lehetetlen volt be nem ismernie, hogy immár kellőképen el van készítve nálunk is a talaj a józan önmérséklet diktálta szabadelvű eszmék befogadására. Mindazokban, melyek ez estén elmondatlak, a Mózes égő csipkebokr a nyilott meg a jelen voltak előtt s láttuk fényleni társadalmi életünk pirkadó egén ama háborúba induló kereszt. király profeciáját: „In hoc signo vinces!“

Hét óra után jelent meg riadó éljenzések között a Bárány emeleti nagytermében Csáky István gr., s alig helyezkedett el kiséretével a terem belső végén felterített asztalúál, csakhamar megindult a hazafias felköszöntések egész áradata. Legelőbb is *Mikolay* kir. közjegyző, végreh. bizott. elnöke üritette poharát ő felsége I. Ferencz József dicsőségesen uralkodó királyunkra, mint népeinek szeretetétől övezett oly alkotmányos fejedeleme, kit iriggyel töltünk az egész világ.

Szó szerinti közlést a többi tosztokról sem adhatunk, de lehetetlen, bár csak helyszínen tett jegyzések alapján nem reprodukálnunk a javarészt, bár ennek kiválasztása is — kivetni való egy se volt, — nagy gondtal és felelősséggel jár.

Vehemens lelkesedésbe hozta a választókat *Salacz* Ferencz pártelnök beszéde, ki a pártot es jelöltjét jellemezve körülbelül ezeket mondta.

Tisztelt polgártársak! Engedjek meg nekem, mint a szabadelvű párt elnökének, hogy én emeljek szót először. S mivel az

ilyenre, mint ez. — És most jertek. hadd öleljelek meg benneteket, ti kedves, nemes magyarok! Sohse gondoltam volna, hogy életem 26-ik esztendejében ily örömet engedjen nekem az én jó Istenem!

Nótárius uram a beszéd alatt leszállott, és srya ölelkezett össze a vén nimettel, mit bíró uram meg *Marezi* sommikép nem tudtak mire magyarázni; míg nem értésükre adódván az egész dolog mibenléte, bíró uram is hálalkodva ölelkezett össze a vén nimettel, s mondogatott egy-két „ago gratias“-t, mit még néhai *Szomjas* *Nehémias* rektoramtól tanult valaha.

Mikor aztán a vén nimet is felálltették a szekerbe, s indulni akarnának, *Marezi* vissza fordulván egész triumfussal mondá: Na! nemzetes uramék! hat hujaba jöttünk-e? Hanem aztán a nemzetes asszonyoméknak el kell am mondani mundezt, mert nem akarnak ám kiesni a tisztességből, mikoron annak idejében jó reggelt kívánván!

A hosszú útról jött vándorok vendégszerető hajlékra találtak a vén nimet házában. az öreg mester unokája, egy művelt építész, kitűnő szívességgel fogadta őket szép szama kedves családja körében, s öreg atyjától megérvén hosszú vándorlásuk cél-

itteni párt és jelöltje még eddig újszólván ismeretlenül állanak egymással szemben. Legyen szabad őket egymásnak kölcsönösen bemutatni. Ez a párt uraim, melynek tagjainl mi büszke önérettel valljuk magunkat, nem olyan esőselék mameluk-had, mint amilyenek feltüntetni szeretnék. Ez a párt, az, mely 1875-ig mint jobb oldal, a Tiszapárt eszméit lelkesült, ez évben pedig egyesülve a Deák-párttal, azóta szabadelvű eszmék szellemében vezeti az államkormány ügyeit. S nézzük csak, mi-oda vívmányokat köszönhetünk ennek a pártnak? Midőn a kormányhatalmat kezébe vette, átvett 60 millió adósságot, s okos gazdálkodásával nem csak egyensúlyt létesített az államháztartásban, de elmondhatjuk, hogy olymértű megtakarításokat eszközölt, melyekkel jelentékenyebb lendületet adhatott a hazai nagyobb pénzintézetek ügyének is. Mindannyian tudjuk, hogy mily kezdetleges volt ezelőtt csak egy negyed századdal is közlekedésügyünk; hiába termelte meg a föld a gabonát, közlekedési eszközök hiányában, nem volt annak értéke. S napjainkban? Oly általános vasúti hálózat teszi lehetővé a kényelmes közlekedést, hogy például csak megyénkben -- Szentandrás, Ócsöd községeket kivéve, nincs nagyobb község, melynek vasútja ne volna. Ez a párt, s az általa uralomra jutott kormány volt az, mely Magyarország haderejét oly magas színvonalra emelte, hogy nem kisebb hatalom, mint a nagy Német birodalom tartja érdemesnek velünk szövetségre lépni. S panaszkodjunk-e a magas adó miatt! A haladás mindeme tényei pénzt igényelnek, s pártunk, mely zömét képezi az értelmiség, jómódú iparosság, s a szerző vagyonos osztálynak, belátja, hogy nem oly elviselhetlen teher az adó, mert annak nagysága az anyagi jólét nagyságát jelenti, s úgy látszik az adó nem szegényít el bennünket, mert ez a mi józan önmérséklettel szerző népünk, önérettén rövid idő alatt megszerezte a Mitrowszky, Schönborn, Inkey, Károlyi-féle uradalmakat, urává lett Káka, Szörhalom, Kondoros, Décs Halásztelek, Tóniszállásának benn van a mezőtúri határban, Szentandrás felé pedig már a községen is túl terjeszkedett. S ez a jómódú nép, mely ma 3 millió birtokot nevez magának, vagyoni függetlenségével együtt kivívta politikai meggyőződés tekintetében is önállóságát, elveihez szívósan ragaszkodik, s eltántorítani sem ígéretekkel, sem megfélemlítéssel nem enged magát, mert jól tudja, hogy nemzeti haladásunknak fentebb

ismertetett tényei mind az 1867-iki kiegyezésben gyökereznek, s államunk további bővülése is csupán és kizárólag ez alapon remélhető. Tisztelt polgártársak, a dob-juk-e tehát magunkat, ezt a rendíthetetlen alapot, mely nélkül meg nem állhatunk az európai államok életkiútdelmének közepette, s ellenállhatlanul bekövetkezik nemzeti elzülésünk...?!

Ezek után beuntatom most már a pártnak szeretett képviselőjelöltünket! Legnagyobb vétké, hogy fiatal. Hát, uraim, a kik ezt felhányják, azok nem gondolják meg azt, hogy „nem úgy van már, mint volt régen!“ Ki hitte volna péld. ezelőtt 25 évvel, hogy Szarvasnak vasútja, köútja, távirója legyen! Nem rég ideje, hogy gazdáink egyszerű vas-ekével (közbeállítás: fűkével!) művelték a földet, ma szántás vetés gabonánk learatása és elcséplése mind gépekkel történik. S épen ily rohamos a fejlődés a s elemiek terén is. Ma az oktatásügy azon a fokon áll, hogy a gymnasimmi IV. oszt. tanuló tud annyit, mint a mi korunkban az érettségire menendő ifjú, gazdáink gyermekeiken, unokáikon, iparosaink tanoncáikon naponként tapasztalhatják tanítványaink örvendetes fejlődését. Ily viszonyok között ki merné állítani, hogy szeretett jelöltünk, ki előkelő származása, magaskörű összeköttetései, vagyoni független állása mellett is önérettéből küzdötte ki magának a jogtudományokban tanúsított kiváló jártassága alapján a doctor juris címet, hiányával lenne azon képes-égeknek, melyekkel választóinak előlegezett bizalmát a legfényesebben beválthatja...?!

Tény, hogy jelöltünk eddigi közéleti szereplése már csak fiatal koránál fogva sem mutathat fel valami nagy alkotásokat, tény, hogy jelöltünknek nincs multja. De, uraim, hogy jelöltünknek multja legyen, adjunk neki alkalmat arra, hogy legyen — *jelene*. Különben, hogy mily kevés köze van az életkornak nagy tettek kivívásához, e tekintetben elég talán rámutatnom egy I. Napoleonra, ki 24 éves korában vívta világraszóló diadalait, avagy a 48-49-iki mozgalmas napok alatt is mért verték le négy éves fiatal katonák a régebbi harczosokar, s nyertek annyi ütközetet hadesapatoknak fiatal lelkes vezérei? Azért uraim, mert volt jelenük! Uraim! A mi szeretett képviselőjelöltünk fényes tehetséggel, alapos képzettséggel tette kész ifjú lelkesedéssel híve a mi pártunknak, a szabadelvű pártnak, s megvagyok győződve, hogy megválasztása esetén a pártnak, a mi pártunknak zászlaj

ja diadallal, hazánk és városunk dicsőségére fűz. lobogtatni. Hangoztassuk tehát egy szívvel, lélekkel, hogy Ő, a mi leendő országgyűlési képviselőnk dr. Gróf Csáky István úr Ő Múltóságát, pártunk dicső és büszkeségét Isten sokáig éltesse!

A szünni nem akaró „éljen!“-től ki ért nagy hatású beszéd után maga az ünnepelelt dr. gróf Csáky István, állott fel, s következő kelkesen megélt szavak kíséretében emelte poharát a szarvasi szabadelvű pártra:

Mélyen tisztelt uraim! A kalásztengert ringató magyar alföldet megszoktuk az ország szívének tekinteni; mert valamint a szívből indul szét a testbe a vérkeringés, az életerő, épügy itt van a forrása az anyagi jólétnek az életnek; (népies felfogás szerint így nevezik a gabonát is.) Ha ez így van, az Önök városáról, itt az alföld kellő közepén elmondhatjuk, hogy ez az ország szívének is szíve. Az Önök városához, az ország szívének ezen szívéhez eddig is rokoni kötelékek fűztek engem. Itt, a Körös folyó áldott termékenységgű partján laktak őseim, egyik nagyapám bírói tisztiséget is viselt itt; Önök között élt és nevedett édes anyám, s magam is örömmel gondolok vissza azon napokra, melyeket időnként Szarvason töltöttem. De, hogy e kedves város és lakói iránt szívemet mily lángoló szeretet hevíti, ezt ezután tettel fogom hebizonyítani. Bennem helyezett meg-tisztelt bizalmuk arra kötelez engem, hogy éltemet és tehetségemet e város jólétének és előhaladásának szenteljem. Fogadják a mai szép ünneplésért hálám kifejezését, Isten éltesse Szarvas város szabadelvű polgárait!

Berzeviczy állantitkár szintén a pártot éltette, így szólván:

Tisztelt uraim! Amily szívesen csatlakoztam jelöltjük, az én kedves barátom, gróf Csáky István dr. kíséretéhez politikai meggyőződésem, az ő személyes erényeinek elismerése s általam igen nagybecsűlt csatládja iránti szeretetből kifolyólag: ép ol-őszintén osztozom azon imént hangoztatott jó kívánataiban is, melyekkel Szarvas város szabadelvű polgárságát éltette. Én, — uraimt

ját, a legőszintébb szíveséggel ígért minden megkívántatokat.

Marci is összebarátkozott a Hanesz kocsissal, úgy annyira, hogy este vacsora után Marci vezeté el Haneszt egy bizonyos helyre, hol ezelőtt 30 évvel gránátéros korában különb sert ivott mint egész Siléziában.

Lett aztán másnap délelőtt — midőn a magyar vendégek az öreg és ifjú építészszel együtt kocsin mentek az illető templom lelkészéhez — lett nagy bámulkodás Lipcse város utcáin! Marci olyan kacskaringósra pödörte bajuszát, mint a Gyepes vizének folyása, kiereszté a négy lovas suhogót, pattogtatott ezífrára, a négy sarkány ágaskodott, csinálta a paradét, úgy, hogy mire a lelkész-lakra értek, ember-ember hátán kísérte őket!

Egy hetet mulattak Lipcsében, ez idő alatt az ifjú mester minden szükséges rajzolatokat elkészített, az öreg pedig leveleket diktált a pozsonyi és budai tanítványaihoz, hogy az unokája által rajzolt terveket, páriálják le, mit is felhasználván a sarkadi torony építéséhez, az eredeti nótárius uramék adják be a kamarai levéltárba Budán, hogy azt — ennek a páraflan

látogatásnak emlékezetére — minden magyarországi protestáns ecclesiák ingyen használhassák, általában szívükre kötő tanítványainak, hogy mindenben a legnagyobb pontosság s lelkiismeretséggel járjanak el a torony építésénél!

Egy hét mulva aztán elbucsztak ezer áldások és könnyezések között. Marci — hogy Hanesz kollegája valamiről megenlegesse — egy pompás lókefét kötött neki, s megtanítá, hogy hogyan lehet a rossz erkölcsű lovat jámborságra szoktatni.

Pozsonyba érkezvén, rá találtak az öreg mester emberséges tanítványára, az velük jött Budára, itt szinte feltaláltak a másik tanítványt, kik a legnagyobb tisztelettel fogadtak szót hajdani kedves mesterük parancsolatjának, a tervezeteket lepáriálták, az eredetit kvétántzia mellett az uramék beadták az országos levéltárba, aztán vitték a két mestert magukkal, s ekképen 5 heti utazás után szerencsésen megérkeztek!

Volt öröm és vendégség!

Marci pedig leszállván a kocsiról, először is az öreg pap előtt állt meg amu katonásan, s szólott ekképen: hála legyen Isten ő sz. felségének, kedves tisztelotes uram! meghoztam mindent! Majd a város

érdemes gazdája, Soós uram elé álltván, folytatá: ihol a lovak, nemzetes gazduram, ni, még csak egy patkószegük sem vészett el!

Marci lett a nap hőse, etették, itatták, estefelé már egy kissé kótyagos is lévén, mert hát — — — sok jó napot kívánván!

A pompás torony — a két derék mester vezetése alatt — még azon év őszére elkészült, azt az örömet s meglegedett boldogságot, mely a sarkadiak szívét eltölté, leírni, elmondani nem lehet. Az ünnepeles áldomásra meghívták a kötegyáni meg az anti atyafiakat is, hogy vizsgálják meg, valjon a bőregerek meg a vererek mennyire szaporodának már! De biz levették a kalapjukat, már mikor messziről meglátták!

A pompás torony híve messze földre elhatott úgy annyira, hogy még ama nagy emlékezetű *Magda Pál* uram, a sárospataki professzor is kiírta statisztikai munkájában: „Bihar vármegyében Sarkad városa, szép toronyról nevezetes!“ . . . .

Az áldozatkész, buzgó építők telköltözének, hogy ama menyeyi templomban énekeljék a 24 vénekkel a Bárány dicsőségét, a szép toronynak már harmadik nemzetség

megvallom, — eddig e vidéken sohasem jártam, Szarvast csak a földabroszról, földrajzi könyvekből, hírnév után, s a város tanügyi viszonyaira vonatkozó, előttem megfordult aktákból ismertem; de a ma délutáni fényes fogadtatás, ezen mostani hazafias tüntetés után látom, hogy az itteni lakosságot intelligencia, munkásság, jólét és takarékoság emelik az őt megillető társadalmi színvonalra. S látom, hogy a jelen mozgalmas napok alatt — midőn másutt a felkorbácsolt pártszenvédelmek nem ritkán véraldozatot kívánnak, — itt a párt első és utolsói megtudják őrizni komoly, férfias nyugalmukat: ezen felemelő öröm érzetében nem folythatom vissza azon szívből jövő őszinte kívánatomat, hogy a szarvasi szabadelvű párt józan gondolkodású derék polgárságát Isten sokáig éltesse!

A pártelnök kivonatossan közölt nagyszabású beszédéhez méltán sorakozik *Szirmay* L. Árpád plébános igazi szónoki hűvel elmondott beszéde: Nemesak a nagy természetben, de különösen az emberi életben is sokszor észlelhető az ellentétek és végletek találkozása; s ezen találkozás egy-egy rövid időre bármily megrendítő legyen is, de a végeredmény mindig szelid kiegyenlítésben nyilvánul. Mi mindnyájan, kik részesei és tanúi voltunk a mostani mozgalmas napoknak, az örömet jelenti nemzeti trikolórok között itt és amott a gyászlobogót is láthattuk. Szívesen képzelem magamat vissza a kereszténység és századába, midőn a kiváló keresztény császár n. Konstantin isteni látományában ezen szavakat látá zászlóin: ezen jelben győztes; s míg egyrészt nekem is jól esik ezen jelentményt a mi lobogóinkra képzelni, másrészt a fájdalom érzése vesz erőt rajtam, midőn tekintetemet a gyászlobogókra vetem, mert ezeken azon jelentményt látom, hogy: ebben igen sokat vesztesz. Szarvas községének nagy halottja van! S mint szarvasi szabadelvű párt, mint loyális párt ezen ünnepi alkalmat is felhasználjuk, hogy a hála, tisztelet és kegyelet szent érzéseit lerójjuk az iránt, ki életében a

legnemesebb emberbarát, Szarvas város minden igaz ügyének lelkes támogatója, az inaségesek, nyomorultak és szegények valódi jószágos atyja volt. — Nem túlzás, ha azt mondom, hogy ő benne a jók legjobbját vesztettük el. — De bármily nagy lesz is a veszteség, mely bennünket e várossal való érdekközösségünknel fogva ért, mégis vigaszul szolgál azon köztudomású tény, hogy egy jól és nemesen, az emberi kor szélső határáig eltöltött élet után, az elhunytak örökébe, egy mindnyájunk által nagyra becsült főúri család — a gróf Csáky család — lépett. S midőn ezen örökben az új földesúri családot látom, szívem mélyéből üdvözlöm, annak egyik kiváló jeles tagját, a mi szeretett képviselőjelöltünket, Dr. Csáky István grófot. S ezen — most is élénken nyilvánított — meleg ragaszkodásunkat irányában, semmi által sem juttatjuk erősebb formában kifejezésre, mintha minden lelkesedésünkkel nemesak, hanem minden erőnkkel azon leszünk, hogy azon zászlót, melyet ő körülünk kibontott, az ő nevében győzelemre is visszük. Szép és lélekemelő dolog a lelkesedés, de ez magában véve nem elég, mert midőn azt látjuk, hogy az ellenpárt semmi áldozatot és fáradságot nem ismert ügyének sikereért, akkor nekünk is a tevékenység terére kell lépünk, ne hogy akkor legyünk gyengék, midőn magunkat erőseknek képzeljük! Az üdvözítő eszmének hódítania kell, de mint a nagyvilág történelméből tudjuk, minden eszmének minden időben apostolai voltak. A szellemi capacitatio minden időben meg volt, s ha ez értelemben vádolnak bennünket korteskedés- és kortességgel, ez bárkire nézve is csak megtisztelő lehet. A szarvasi szabadelvű párt a legintelligensőbb elemekből, a legelőkelőbb, legjózanabb gazdák, és hazájukat szerető komoly irányú iparosokból áll; ép ezért itt soha sem tévedhet a választási küzdelem olyan tere, mely a jog és igazság érzetét, a lelkiismereti szabadságot, vagy a politikai vélemény szabad nyilvánulását sérthetné, mert hogy röviden szóljak, mi a

szabadelvű párt célja? A hazának felvirágoztatása. Hogy az a föld, melyben atyáink és annyi jeleseink alusszák mély álmukat, melyen minden göröngy a hősök vérével és gazdáink izzadságával megszentelve van, erős, hatalmas és szabad legyen. Éz a szabadelvű párt nagyratörő eszméje. Én azért ezen eszmének győzelméért, a győzelemnek ezen eszmében való megtestesítéseért írtam poharamat.

Szépen átgondolt, nagy hatást keltő beszéd volt *Moravcsik* Géza főgymn. tanárnak Berzeviczy államtitkárra mondott következő felköszöntője: Tisztelt uraim! Legyen szabad nekem, mint a tanúgy egyszerű munkásának, poharat emelnem azon férfi egészségére, a ki eljött közénk, hogy jelenlétével ez ünnepély fényét, és díszét emelje s a ki nem csak parlamentünk egyik kitünősége, de az új Magyarország egyik legkiválóbb s leghivatottabb zászlóvivője. Nem szólok ezuttal nagyszabású politikai ténykedéséről és sikereiről, melyek közül mindnyájunk élénk emlékezetében él még az obstrukció ellen és a parlamenti szabadszólás mellett mondott nagyhatású beszédje, — csupán azt kívánom kiemelni, hogy Magyarország legújabb tanügyi történelmében nincs egy kiemelkedőbb mozzanat, a mely Berzeviczy Albert ő méltóságának nevéhez és működéséhez ne lenne hozzáfűzve. Bizonyára a közörműben, a melyet Szarvas városa érez, midőn a kitünő vendéget falai közt üdvözölheti, jelentős része van azon felszáznál nagyobb számú tanfőúrának, kik e városban működnek s kiknek nagy részét itt sorainkban látjuk; hisz ő méltósága a tanítás nehéz munkájával foglalkozóknak mindig melegen érző jóakarója volt. Ezeknek ép úgy, mint mindnyájunknak azt hiszem, közérzületét és hangulatát fejezem ki, midőn poharamat kiváló vendégünk egészségére írtam, s megköszönve a kitüntető látogatást, a melyben bennünket részesített és azon óhajátomat fejezve ki, hogy őt még többször is tisztelhesük körülünkben, — kívánom, hogy dr. Berzeviczy Albert államtitkár úr ő méltóságát az Isten sokáig éltesse!

Lapunk tere nem engedi, hogy mindannyi szónok beszédét bár csak a fentebbiekéhez hasonló kivonathban is közöljük, (bár megérdemelné valamennyi) telemlítve emeljük ki dr. *Salacz* Oszkár, dr. *Langyel* Sándor, *Kullik* Endre és *Liska* János beszédét (mind-

örült, midőn egyszer a kitanulhatlan bölcsességű Gondviselésnek tetszett az égen keresztülröpíteni a mennyei jelenések anyagát, mely azt mondja vala: jaj, jaj, jaj a föld lakóinak! Az egész város leégett, s a várossal együtt a templom és pompás torony is! Siratta ki-ki saját veszteségét, de a szép tornyot együtt és legkeservesebben siratták, oda lett a mi ecclesiánknak koronája!

Majd az üszkők félreháritása után építésről kezdtek gondoskodni, jött is a több ajánlkozók között egy nagy szája loecska-fecske német, ki mennyre-földre esküdött, hogy ő hajszályaira úgy elkészíti mint a régi volt, tudott hízkelni, az asszonyok közé befurakodni, roppant sokat beszélni, átadták neki.

Alig, hogy addig jöttek le a toronnyal, a hol a 4 felső kis torony csúcsa kezdődik, rögtön tétettek megjegyzések az öregek részéről: nem jó lesz, nem ilyen volt a régi stb. — De a fecske-locska német győzte szóval, hogy majd másként kinéz, ha az állványokat elszedik stb., mikor aztán egészen készen lett, s az állványokat egészen elszedték, akkor sült ki, hogy a torony el van fuserálva, a németet szidták, poeskolták, látához vágták a pénzt, agyon akarták üt-

ni, a mire aztán a német egy éjszakán megszökött, magával vivén a torony rajzolatját is, — sohse látták többet!

No! csak ez kellett még, voltak külön-különféle érelemnyilatkozatok, az áldott emlékezetű Várnay Andrásnének (az Ilyés próféta egyik hollójának) egyik Nyelves Örsze unokája azt mondá a többek közt: „ott üsse meg az istennyila a nimetjét a hol van, meg ezt a tornyot is itt, a hol van!”

Ez is megtörtént! Alig néhány év múlva az istennyila csakugyan beütött a toronyba, égett pompásan, sokan oltani igyekeztek. — Ne bántsátok — szóltak az öregek — úgy se kellett senkinek se, rá se szerettünk nézni, hadd égjen! És csakugyan leégett.

Ismét építeni kellett volna, de ám a rajzot a német ellopta, az öregek ugyan hallottak valamit felőle, hogy volna egy más rajzolat is az országos levéltárban, de ott most a „vaszszakter“ urak nem értik a magyar ember szavát, hagyjuk tehát az építést boldogabb időkre, bedeszakzták tehát a tetjét, s ott állott a füstölt torony csonkán, szomorúan!

Egyszer aztán a „vasz szakter“ urak elpárolgának Budáról, jobb idők kezdének

virulni, a sarkadiak is nekikászóldtak az építésnek, de azt kimondták, hogy csak olyan mesternek adják, aki kötelezi magát arra, hogy egészen olyanra építi, mint az első volt; e végből felmenének Budára, felkeresték az öreg lipesei mester rajzolatját. Akkor jött egy derék építész Nagy-Szalontáról, Veres nevű, a hajdani kedves papnak unokája, ez azt mondá, hogy ő neki egy árva krajezárt se adjanak, ha a torony olyan nem lesz, mint az első kedves torony volt!

Megbízta benne. — Az öregek az egész építés alatt sorba strázsálták, s lesték az állványok egymás után történi eltávolítása után a torony előtűnő alakzatait, nem szóltak, csak helyeslőleg integettek egymásnak, s mikor az utolsó állványok is eltűntek, s a torony ott ragyogott teljes fenségében, megeredt az általános örvendezés, s áldva áldották a derék építést, ki a régi örömet visszaszerzé nekik.

Mikor én ott jártam, s megláttam a delfényben ragyogó pompás alkotványt, eszembe jutott a nagy emlékezetű Magda Pál uram statisztikai könyvének mondása: „Sarkad város szép tornyáról nevezetes!“ Legyen is az, mind az időknek végeig!

nyáján arra buzdítva a jelenvoltakat, hogy gr. Csákyra szavazzanak.) Gr. Csáky Istvánét (a párt vezéreire) Szirmayét (a kereskedőkre, s harmadszor a Csáky miniszter családjára) Salacz Oszkárét (az iparosokra), Berzeviczyét (a képv. jelöltre) s Mázor Józsefét (a választókra).

Vacsora végeztével, mintán Dr. Salacz és Dr. Lengyel párttagok személyenként is bemutatják jelöltünknek a párt összegyűlt hiveit, távozott a rohamosan kedvelté lett ifjú gróf, kísérve választóinak lelkes éljenzésétől.

Berzeviczy Albert.

A fényben, diadalban úszó mult hét egyik nagy alakját kívánjuk bemutatni az alábbi rövid jellemzésben olvasóinknak. Magas vendégünk, dr. Berzeviczy Albert, kultuszminiszteri államtitkár, Magyarország egyik legkiválóbb politikása, kinek neve a magyar nemzeti kultúra történetében fenn fog maradni, mert az ő működése belejátszott kulturának alakulásába, fejlődésébe és irányába. A csöndes munka embere, ki politikai carrierejét nem a pártclubok játékasztalai mellett kifejtett szeretetreméltóságnak köszönheti, hanem annak az ernyedetlen szorgalomnak és munkának, mely gyakran egészségét is megrongálta. Közoktatásunk óriási reformokon ment keresztül eddig s a reformok egész sorozata áll még előttünk, mind ezekben részben mind kezdeményező, részben mint munkatárs s részben mint végrehajtó, mindig kiváló szerepet játszott előbb Trefort s most Csáky miniszter mellett. Gyakran viselte vállain egyedül az egész miniszterium terhét s ekkor bebizonyította, hogy nem volnának gyöngék azok a vállak, arra a teherre. Tudás, műveltség, tapintat, finom modor, politikai éles látás, ernyedetlen szorgalom és kiváló munkabírási jellemzők Berzeviczyt.

Berzeviczy a tanárok és tanítók igazi barátja, valóságos atyja. A ki hozzá fordul egyenesen, s jogos a kívánsága, biztos lehet a szíves fogadtatásról. A mi hatalommal csak bír, azt mind mások javára fordítja s ezért örvend a fővárosban és az egész országban is oly nagy népszerűségnek. Mint minden munkás embert, rágalmaztatják őt is, de a kik ismerik, azok csak becsülni tudják.

S nekünk, kik a közoktatás minden fokán sürgetjük a nemzeti szellemű reformot, kötelességünk az ország érdekében óhajtani, hogy Berzeviczy hatalma, befolyása és munkakedve ne csak megmaradjon, de fokozódjék is.

Szarvas gyásza.

Nemzeti zászlók lengenek városunkban mindenfelé.

Hideg szél lengeti a pártusában versengő hazaszeretettnek e jelvényeit.

Választók dala harsog az utcán.

Vidám életkép ez, melynek azonban szomorú ellentete nagy halottaink ugyancsak gyors egymásutánban lefolyó imponans temetése.

A nemzeti zászlók mellett ott búsul középületeinken a gyászlobogó. Mintha újjal mutatna reá az enyészet mely örvényére, mely kerengő fodraiba újabb áldozatokat sodor, hogy örökre elnyelje azokat, kiket nemcsak társadalmi állásuk előkelősége, de az igaz köztisztlet és hálás elismerés emelt kisvárosi életünk kiválói közé!

Csodálatos vegyülete az élet változatos eseményeinek!

A vig dalt zokogó halotti ének váltja föl.

Elborult tekintetünk a gyász jelvényein

tétováz s elszomorodva gondolunk azon kétős veszteségre, mely a köztisztletben élő grófi család ismétlődő gyászában mindnyájunkat sújta.

Gróf Bolza Gézáné.
† 1892. jan. 23.

A halál anyala rémesen villogtatja pallosát városunk felett, sorra szedi el társas életünk alakjainak legjavát, legdiszét. Mult szombat estén villámgyorsan terjedt el városszerte mindenkit szíven sújtva a hír, hogy *Gróf Bolza Gézáné meghalt!* A mély megdöbbenést ellensúlyozta ugyan valami hitegető reménység, a kételynek csalfa biztatása, hogy ily ifjú életet virágja teljében nem szakíthat le a halál, de a hír — fájdalom — valóban bizonyult, a szép fiatal grófné már emlékezetben él csupán!

És ez emlékezet olyan, mint a virágos rét himes szőnyege, hol nem pompázik büszke üvegházi növény, hanem a szende virág édes illata tölti el a léget, gyönyörű annak, a ki nézi, még gyönyörűbb annak, a ki benne él. Nem kapott Ő olyan káprázatos örömek után, milyenekre magas származása jogosította, a nagy világ zajától elvonultan családja holdog tűzhelyénél, a női hivatás legszentebb körében kereste s találta meg a jó feleség és jó anya nemes, édes örömeit. Óh, hogy is tudott megválni tőlök! Vagy az a másik hívta tán, ki alig egy éve, hogy az angyalok karába költözött? Tán jobb ott fenn, mint itt lenni, hol a családi gyász unostalan váltakozva már-már dermesztőleg hat a gondviselésbe vetett bizalomra? Óh meg ne rendüljön e bizalom, habár a sok halálos áldozatban nagyon, nagyon kemény próbára teszi is a szívet az isteni akarat! Lám, a kiesiny árva azt hiszi, hogy édes mamája csak álomra hunyta be szemét, hogy meglássa a kis testvért, de aztán felébred majd s aztán megint csak őt becézi majd. Isteni intés ez; legyen erős a te hited, szegény kis árva, a jó mama álomra zárta csak szemét s az örök üdv honába ébredve onnan mosolyog le szerette gyermekére egy teljes életát losszán. . . És vigasztalódjanak meg e kisedet hitével a nagyok is, hogy a megfemmisülés csalóka képe mögött az öröklét soha nem muló örömei nyílnak a hívők számára az égben, a földön pedig a hív emlékezésben életi szereteteit a hervadhatlan kegyelet.

A mélyen sújtott család a megboldogultról a következő gyászjelentést adta ki:

„Gróf Bolza Géza es. és k. t. főhadnagy és Alfons fia, mint férj, özv. báró Bánhidy Beláné szül. földlaki Návay Irma mint anya, özv. báró Bánhidy Albertné szül. bencedekfalvi Luby Stéfánia mint nagyanya, fia báró Bánhidy Antal, neje gurahonczai Remekházi Józsa és gyermekeik, báró Bánhidy Sándor és neje szül. báró Vay Klára, gróf Bolza József és neje szül. erdődi Pálffy Alice grófné gyermekeikkel, gróf Bolza Pál, mint sógorok, maguk és számos rokonaik nevében mélyen szomorodott, megtört szívvel tudatják

Gróf Bolza Gézáné

szül. báró Bánhidy Mária

1892. január 23. este háromnegyed 7 órakor, életének 26 és boldog házasságának 7 évében történt gyászos elhunytát.

A megboldogultnak hült tetemei január 25 d. u. 3 órakor fognak beszenteltetni és a családi sírboltban örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő szentmise áldozat január 26. d. e. 10 órakor fog a róm. kath. templomban megtartatni.

Szarvas, 1892. január 24.

Áldott legyen emléke!

Áldott, igazán áldott az emléke annak, kit nemcsak gyászba borult családja sirat el drága halottjaként, de a kit méltán megsiratnak az ő saját külön szegényei, kiket mindenkor irgalmas szívvel segítézet. Mélyen fájtalja elhunytát a helybeli nőegylet is, mely alig hogy néhány nappal előbb eltemette áldott emlékezetű alelnökét, most gróf Bolza Gézánéban nemeslelkű elnökét vesztette el, ki jótékonyagra kész lélekkel vállalkozván a nőegylet elnöki tiszttségére, az egyesület tanácskozásait két év óta előkelő, finom, gyöngéd tapintattal és lelkes buzgalommal vezette, mint a hogy általán nyájias és leereszkedő modorával mindenkit lekötölezett, a kivel valaha szót váltott. A helybeli főgymnasium tanári kara a patronus-család gyászában szíve szerint osztozkodva, gyászlobogóval és a tanuló ifjúsággal testületileg kivonult a temetésre, melyen részt vett a város előjárósága is, s megszámlálhatlan tömegben a város közönsege: gazdagja, szegénye, nagyja és kicsinyje, mind könybe borult szemmel adva meg az oly korán elköltözöttnek a végtisztességet.

Ezreink igaz mély részvéte enyhítse meg a sirató család mély fájdalmát és az elhunytak porai felett lebegjen mindnyájunk áldása!

Krajcsovics Soma.

Tomcsányi Károly.

† 1892. jan. 14.

Szenteljük a hálás megemlékezés párosát városunk másik nagy halottjának, us. Tomcsányi Károlynak is.

Tisztelettel környezett kedves alakja volt ő kisvárosi életünknek, kihez a fázdaló vorebektől, inséges koldusoktól, nagyszámú eselédségtől föl a közérdekű célok szolgálatában álló egyletek, társulatok fokozatáig gondolva mindenki bizó örömmel és teljesülő reményével tekintett.

Közöttünk lefolyt élete az áldott öregnek nyitott könyv.

Énnek minden sorából az emberbaráti szeretet és jótékonyosság aranybetűi ragyognak felénk, fényesen tanuskodván nemes szívének gazdagságáról.

A forradalom lezajlásával telepedett meg a három nagynevű testvér Szarvason.

Kedves hazánk közös szenvedése s az elnyomatás kínos megpróbáltatása közelebb hozá őket hozzánk, kik előbb mint köztisztviselők és hadfiak tőlünk ismeretlenül távol éltek.

Az elnyomatás idejében a csáki vadászatok egyesíték a hazafias küzdelemben összeforrott alföldi kitünőségeket. Ezekben a Tomcsányiak nagy szerepet játszottak. Az alkotmányos élet hajnalán Tomcsányi József megyénkben magas hivatalos állást foglalt s körünkől távozott. A most gyászolt testvér itt maradt közöttünk megszo-

kott otthonában s akadályok leűzdése után végre egyesülve szíve választottjával, az áldott emlékü gr. Bolza Mária úrnóval, csendes visszavonultságban és józan önmérsékletre valló igénytelenségben élte napjait. Bár társadalmi előkelősége kívánatos, vagyoni jóléte kényelmesen kivihetővé tette volna reá nézve, hogy utazással, fürdőzéssel, a fővárosban való szerepléssel nyisson magának megfelelő fényesebb hatáskört, ő mégis hűségesen megmaradt kisvárosi életünkben. Mintha csak bizonyítani akarta volna előttünk, hogy a megelégedés kevés igényű s a boldogság nem a keresett élvezetek túlhajtásaiban, de az elérhető előnyök józan élvezetében áll.

Zárt életet élt közöttünk, de azért sohasem zárkózott el az inség, a kínos megpróbáltatás panaszai, vagy segélykérései előtt. Mennyi szegénysorsú ifjú iskoláztatását tette lehetővé azzal, hogy kifizette tanpénzüket, megvásárolhatta tankönyveiket, s ellátta őket szükséges ruházattal! Minő áldozatokat hozott, midőn 1863—64-ben az inség vidékünket meglátogatta, midőn az árvíz Szegedet és vidékét elpusztította! Mennyi özvegynek, árvának szarítá föl segélyezésével könnyeit, arról csak a nemeslelkűek tette indításával is gondviselést gyakorló mindenható Isten tudna számot adni.

A takarékpénztárnál kezdettől fogva elnökölt, több képviselőválasztáskor, mint tapintatos elnök közreműködött, a kaszinónak, vadásztársulatnak tagja, gymnas. tanuló ifjúságunknak áldozatra mindig kész emberbarátja, szóval mindenütt ott volt ő jótékonyágával s nemesszívűségével, hol reá nem is számítottak. Városunk szegényei, tágaskörű cselédsége, az egyházak felekezeti különbség nélkül, a köz-órház, a helybeli alumneum aranykönyvei öröklítik jótéményeit. Így szötte ő a hallhatatlanság múlhatatlan köntösét, míg körünkben élt, s ez kötelez arra, hogy áldott emlékét kegyelettel őrizzük meg most, midőn körünkben örökre távozik.

A minő jó volt ő másokhoz, olyan jó volt hozzá a halál angyala, ki hanyatló élet-erőit az emberi élet véghatáráig megkimélte s a végelegyengülés pillanatában csaknem minden fájdalom nélkül kioltotta.

Sok fájdalmat megenyhített, sok gondot eloszlatott, sok könnyet felszárított. Ezért kíséri őt nyugvó helyére osztatlan köztisztelet, halás elismerés és áldó dicsőítés. Emlékét elevenítse fel közöttünk sokszor és sokáig a kegyeletos megemlékezés!!

Szarvas, 1892. január 27.

Benka Gyula.

MI UJSÁG?

— **Képviselőválasztás.** Az ügy nagy jelentőségéhez méltó nyugodtsággal, szép rendben folyt le városunkban f. hó 28-án az országgyűlési képviselőválasztás, melynek eredménye, hogy dr. Csáky István gróf, a szabadelvű párt jelöltje, 78 szavazattal Haviár Dani függetl. párti jelölttel szemben Szarvas város országgy. képviselőjévé választatott. Reggel 8 órakor Danes Béla választási elnök a képv. választási joggyakorlat kiváló fontosságára való hivatkozással, a komoly,

higgadt polgári nyugalom hangsúlyozása mellett felhívta a pártokat, hogy terjesszék a bizottság elé jelöltjeiket és a választásra küldendő bizalmi férfiakat. Az ismeretes két jelöltön kívül más nem említte von, 9 órakor a már általunk névszerint közölt bizottság jelenlétében, — melybe bizalmi férfiakul a szabadelvű párt részéről Kutlik Endre főgymn. tanár, a függetl. párt részéről Dr. Reisman Adolf ügyvéd küldetett. — kezdett vette a szavazás. Az első óra alatt Csákyra 57, Haviárra 51 szavazat adatott be. Déli 12 óráig a szavazatok több-éje 22-re emelkedett, s ezen arány jelentéktelen hullámzással fenntartotta magát a Csáky-párt előnyére estí 8 óráig, 8 óra 30 perckor a függetlenségiiek valamennyien leszavaztak, összesen 462-en, míg a szabadelvű párt részéről a 9 órára kitűzött záróra letelte előtt 540 szavazat adatott be. Az eredmény kihirdetése után a győztes párt zászlókkal, fáklyavilágítás és zeneszó mellett vonult a Tomcsányi-kastély elé, éltetve az új képviselőt, kit Salacz Ferencz pártelnök üdvözölt választói nevében. Gr. Csáky meghatottan mondott köszönetet a bizalomért, s ismételtén biztosítja a lelkes választókat tanitorihatlan elvűsége és jóakarata felől. A tüntető tömeg ez után még a választás vezér férfait: Mikolay közjegyzőt, a végrehajtó bizottság elnökét, Salacz pártelnököt, s az alelnököket is fáklyás zenével tisztelte meg, s csak úgy omlott szét a nap nemesen kivívott küzdelme után megérdemelt nyugalomra.

— **Nyilvános köszönet.** Felejthetlen drága nőm temetése alkalmánál e hó 25. a mély gyászomban osztozó résztvevők száma mily nagy és általános volt, hogy nem volnék képes jelenlegi fájdalmas lelki állapotom miatt a szegény családom iránt tanúsított végtiszteletet mindenkinek külön megköszönni. Azon reményben, hogy ez alkalommal a sajtónak igénybe vétele ki sem fogja főlem rossz néven venni, tisztelettel és végtelen lekötélő hálám kifejezése mellett kérem — a tekint. községi előljárókat, a főgymn. tisztelt tanár karát és mindazokat kik engem becses megjelenésük által a részvétel nyilvánítására érdemesítettek — fogadják szívesen ez úton legbensőbb, legőszintebb hálás köszönetemet. Szarvas, 1892. Január 29. *Gróf Bolza Géza.*

— **Előkelő vendége** volt a múlt héten főgymnasiumunknak. A gr. Csáky István dr. kíséretében Szarvason járt kultuszminiszteri államtitkár, Berzeviczy Albert, szerdán d. e. meglátogatta főiskoláinkat is. Benka igazgatótanár s a tanárkar vezetése mellett megtekintette az intézet összes helyiségeit, élénken érdeklődött a berendezés iránt, s buszusul örömet fejezte ki a tanárkar előtt, hogy tanintézetünket, melynek szellemi élete a hivatalos felterjesztésekből előtte eddig is előnyösen ismeretes, most alkalma volt külsejében is meglátni, s egyszersmint azon reményét nyilvánította, hogy a főgymnasium már legközelebb meg fogja kaphatni az állami segítyt, melyre felszerelésének hiányos voltánál fogva nagyon is utalva van.

— **Incze dy, Lászlónak** lapunk munkatársának néhány bájos dalát nagy tetszés közt olvasta fel a Kisfaludy-társaságnak f. hó 24-iki ülésén Bercsényi Béla, a budapesti nemzeti színház tagja.

— **Meghívó.** A szarvasi kereskedők a szarvasi kereskedelmi iskola javára Szarvason, 1892. évi február hó 6-án a „Bárány” vendéglő nagytermében zártkörű fánccsétel rendeznek. A rendezőség: Kutlik Endre tisz. elnök, Réthy Sándor b. elnök, Tájber Gusztáv b. alelnök, Kmetz Mihály b. pénztáros, Liska János b. jegyző, Besenczky Kálmán v. b. elnök. A vigalmi bálbizottság tagjai: Bárány Béla, Bleier Soma, K. Köhler Miklós, Robitsék Soma, Lusztig Miksa, Farkas Béla, Pohl Gyula, Wandlik László, Bernheim János, Grosz Mór, Pohl Károly, Wolf Gyula. — Belépti jegyek kaphatók: Béthy Sándor és Tájber Gusztáv urak ke-

reskedésében és este a pénztárnál. — Felülfizetések köszönettel fogadtnak és hirlapilag fognak nyugtáztatni. — Belépti díj személyenként 1 frt. — Kezdeté 8 órakor.

— **Halálozás.** A jömlékű néh. *Tomcsányi* Károlynak, városunk általános meg-síratott nagy jóltevőjének haláláról következő gyászlapot vettük: Bolza Antal gróf, Csáky Bolza Anna grófné és férje Csáky Albin gróf, Bolza József gróf és neje Pálffy Alice grófnő, Bolza Géza és Bolza Pál grófok mélyen szomorodott szívvel jelentik, szeretett sógora és nagybátyjuk *Tomcsányi Károlynak* 1892. évi Január 24-én esti 10 és egyegyed órakor, élte 78-ik évében tüdőlobban történt gyászos elhunytát. A megboldogultnak hült tetemei január 27. d. e. 10 órakor fognak beszenteltetni és a szarvasi ó sirkertben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szentmise áldozat január 30-án d. e. 10 órakor fog az Eggek Urának a helybeli róm. kath. templomban bemutatni. Szarvas, 1892. január 25. Áldás és béke hamvaira!

— **Szavalmati előadás.** Sió Ferencz szavalmóművész és monolog-virtuóz Monolog-szini estélyt rendez nálunk a napokban, következő műsorral: 1. Az udvarias ember. (Vig monolog.) — Pradels. 2. Teteure hívás. (Szavalmat.) — Arany. 3. Szeretem a nőket. (Vig monolog.) — G. Lorin. 4. Az örült. (Szavalmat.) — Petőfi. 5. A légy. (Vig monolog.) E. Guiard. 6. A hajótörés. (Komoly monolog.) — Fr. Coppée. 7. Desperat ur (vagy: A kinek soha semmihez se volt kedve.) Humoros monolog.) — J. de Marthold. 8. A rákok — külön szobában. (Vig monolog.) Jaque. Normand. Az előadás helyére és idejére nézve külön értesítő fogja a közönséget tájékoztatni.

— **Békés Szent-András** község képviselő testülete febr. 3-án délelőtt 9 órakor rendkívüli közgyűlést tart a következő tárgysorozattal: 1. Kijelölése a takarékpénztárnak, hova a gyámpénztári és községi felesleges pénzek elhelyezendők. 2. Teleky Bálint, Bozítovics Vincze és Nagy Tamástól útszabályozási czélból kisajátított területekről készített adásvételi szerződésnek jóváhagyása. 3. Számadás-vizsgáló bizottság megválasztása.

— **Főgymnasiumunknak** is halottja volt a múlt héten. Keller József p-földvári ág. ev. levitának III. osztályú fia, József, áldozatul esett a tartósan dühöngő járványnak f. hó 26. szülői eltemetés végett haza szállították. Béke porai felett.

— **Párt-vacsora.** A szabadelvű párt győzelmének öröme Pentecken este párt-vacsorát rendezett a Bárányban s a „Polg. Kör” helyiségeiben, melyen jelen volt az új képviselő Gr. Csáky István is. Lendületes hazafias felköszöntőkben most sem volt hiány, a keddi esti összejövetelnek ma már zajosan ünnepezt szónokain kívül hatásosan beszéltek Kresmárik főszbiró Pöhl főjegyző, Kovács Sándor aljbiró és Dr. Szemző Gyula ügyvéd.

— **Vesztett eb által megmarva.** Petricz József a helybeli főgymnasium VIII. éves növendéke folyó hó 24-én Konrad János fiú-dótlajdonos kutyája által megmaradt. Az eb a városi állatorvos által veszettnek constatatván, nevezett tanuló a hatóság által f. hó 29-án a budapesti Hőgyes-féle oltó intézetbe küldetett fel.

— **Félévi szünidő.** A főgymnasiumban az I. félévi időszak véget ért. Ez alkalomból a tanítások péntek és szombaton egész nap szüneteltek.

Báli selyemszövetek méterenként 55 krtól 9 frt 85 krtig (mintegy 300 különböző árnyalat és színben) szállít. megrendelt egyes öltönyökre, vagy végeken is postabér- és vámmentesen. **Henneberg G.** (es. kir. udvari szállító) selyemgyára **Zürichben.** Mintak postafordulóval küldetnek. Svájcba címzett levelekre 10 kros bélyeg ragasztkandó.

— **Élő virágcsokrok**, koszorúk és füzérek az év minden szakában izléses kiállításban kaphatók *Weber Károly* virág és növénykereskedőnél (Bpest, V. ker. fürdő-utca 2 sz. diánafürdő-épület.) Ez elismert szolid cég virágcsokrai és rózsái, melyeket 1890. évben Bécsben az általános gazdasági és erdészeti kiállítás alkalmával állított ki, nemcsak a közönség és az összes bécsi sajtó általános tetszésével és elismerésével találkoztak, hanem a *Jury nagy díszlevelet* mint az elérhető legnagyobb kitüntetést, mely díjban egyetlen egy magyarországi kereskedelmi vagy műkereszt sem részesült, valamint a bécsi kiállítási *nagy érdem-éremet* nyerte az a maga részére, mely kitüntető elismerés lankadhatlan buzgalmanak fényes taubizonyossága. Hideg időjárás esetén a csomagolás és szállításra a legnagyobb figyelem fordítatik. — Melegen ajánljuk a farsangi közönség pártoló figyelmébe.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
VARGA JÓZSEF.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

Békés vármegye szarvasi járáshoz tartozó **KONDOROS** nagyközségben újonnan szervezett és 600 frt évi készpénz fizetéssel javadalmazott másodjegyzői állásra ezennel pályázatot nyitok.

Fölhivom mindazokat, kik ezen állásra pályázni kívánnak, hogy legelőször legfelszerelt kérvényeiket f. évi febr. 17. déli 12 óráig alólirottán benyujtsák, mert az elkészen beadott pályázati kérvények nem fognak figyelembe vé-

tetni. A választás f. évi febr. 18. napján d. e. 10 órakor Kondoros község házában fog megejtetni.

Szarvas, jan. 23. 1892.

KROSMÁRIK,
főszbiró.

759 szám.
1891. vejr.

Árverési hirdetmény.

Alóliirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a szarvasi kir. járásbírótság 1889. évi 3308. számú végzése következtében Dr. Reismann Adolf ügyvéd által képviselt Rozenzweig Sámuel és Ranunkluel H. javára Baksa István ellen 25 frt 3 kr. s 435 frt 60 kr. s jár. erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- s fölülfoglalt és 357 fitra becsült butorok, kész, férfiruha s rubakelméből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a szarvasi kir. járásbírótság 5420/891. számú végzése folytán 25 frt 3 kr. s 435 frt 60 kr. tökékövetelés és jár. erejéig Öcsödön alp. lakásánál leendő eszközzésére 1892. évi február hó 3-ik napjának d. u. fél 3 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881.

évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alóli s elfognak adatni.

Kelt Szarvason, 1891. évi jan. 20.

Terray László, kir. jbirós. vejr.

— Valódi —

Orvosi Malaga-Sect

a klo-terneburgi cs. és kir. borászati intézet vegyelemzése szerint

a valódi jó Malaga kitiúno erősítőszere **gyöngéledők, betegek, üdülők és gyermekek** stb. számára. **Vérszegénység, gyomorgyengeség** ellen jelentékeny hatása. 1/1 és 1/2 eredeti üvegekben s ellátva a

VINADOR

Spanyol bor-nagykereskedés Bécs. Hamburg. törvényesen bejegyzett védjeggyel.

És pedig **Orvosi Malaga-Sect** 1876-i, **Malaga-Sect** 1876-i, **Madeira crown, Sherry, Xeres de la frontera, Muscat Lunel, Lacrimae Christi,** továbbá különböző kiválóan finom külföldi borok eredeti üvegekben s árakban kaphatók Szarvason: **Réthy Sándor** bor- és fűszerkereskedésében, s **Angyán Antal** kaszinósánál.

Kérjük a címre Vinador, s a törv bejegyzett védjegyre ügyelni, mert csak ilyenekné vállalhatunk teljes kezesseget az ital jósága és valódiságáért. 2—

Magyar általános kőszénbánya részvénytársaság.

Ajánlja a t. malom-, szeszgyár- és eséplőgéptulajdonos uraknak, valamint szobafűtésre legjobb minőségű

centeri és királdi vegyes, akna- és darabos szenét

egész kocsirakományokban minden állomásra szállítva Megrendelések intézendők

a magyar általános kőszénbánya részvénytársulathoz
Budapesti, V., vaczi körút 46.

Képviselőik, kik a szakmában jártasak, keresetnek.

1—10 Ajánlatok az igazgatósághoz nyujtanlók be.

Horgony-Pain-Expeller.

Ezen rég jónak bizonyult bedörzsölést csáz, kőszvény, tagszagatás stb. ellen legjobban ajánlhatjuk a t. ez. közönség figyelmébe. Egy üveg ára 40 és 70 kr. és a legtöbb gyógyszerárban kapható.

Csak Horgonnyal valódi.

Máriazell Gyomorcsépek

nagyszerűen hatnak gyomor bajknál, nélkülözhetetlen és általános ismeretes hazai és nép-szer.

A gyomor-erőtlenség tünetei: étvágytalanság, gyomorgyengeség, bűzös lehelet, fojtottság, savanyu te bűhögés, hasmenés, gyomorégés, felesleges nyálkakilválás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgörbe, székülés.

Használható gyógyszernek, s ez usult félfőjandó, a menyinyiben ez a gyomortól származó, gyomortólterhelésnél érellekel es italokkal, gillasták, málbajok és kilmortból árnál.

Említtett bajknál a **Máriazell gyomorcsépek** évek óta kitűnőnek bizonyultak, a mit száz meg száz bizonyítvány tanúsít. Egy kis üveg ára használati utalással együtt 30 kr., nagy üveg á 70 kr.

Magyarországi kőraktár:
Füredi József gyógyszerháza
Budapest, Kivály utca 12 sz.

A védjegyet és aláírást tüzetesen tessék megtakinteni! Csak oly csépeket tessék elfogadni, melyeknek burkolatára jól szulog van ragasztva a készítő aláírásával (C. Brady) és ezen szavakkal: „Valódiságát bizonyítom”.

A **Máriazell gyomorcsépek** valódián kaphatók.

Szarvason: Bugyis Andor gyógyszer-tárában.
Kunszentmártonban: Szilárdy Károly gyógyszer-tárában.

Bor-kivonat

Egy pillanatnyi előállítására kitiúno egészséges bornak, mely semmivel sem különbözik az igazi természetes bortól, ajánlom ezen törvényileg védett **KÜLÖNLEGESSÉGEMET.**

Ára 2 kilónak (körülbelül 100 liter bort ad ki) 5 frt 50 kr. Utasítás ingyen adatik hozzá. A legjobb eredményert és egészséges gyartmányért jótállok.

Spiritus-megtakarítás

érhető el az én fölülmulhatlan erősítő-essenciámmal a pálinkánál. Ez az italoknak kellemes és jó izt ad és csak náium kapható. Egy kiló ára 3 frt 50 kr. (600—1000 liter) használati utasítás ingyen.

Ezen különlegességeken kívül ajánlom még különféle **essenciáimat, Rum, Cognac** gyártására, valamint **liqueureimet** stb. fölülmulhatlan eredménynyel. Rezipék ingyen adatnak, árjegyzékek ingyen.

POLLÁK KAROLY FÜLÖP.

Essenz-különlegességek gyára Prága.

1—40

3278.

tkv. 891. számi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A szarvasi kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a szarvasi takarékpénztár végrehajtónak Grafik András végrehajtást szenvedő elleni 255 frt tőke követelés és jár. iránti végrehajrási ügyében, a b. gyulai kir. törvényszék (a szarvasi kir. bíróság) területén levő Szarvas község s határában fekvő, a szarvasi 1777. számú telekkönyvben foglalt, Grafik András nevére A. I. 1. rsz. a. 2601 hrsz. 300 nsz.-ől betelkes házra 160 frtban, I. 2. rsz. a. (6438—6443|b.) hrsz. 9175|1600 hold folytán dűllőbéli szántóföldre 3054 frtban, f 1. rsz. a. 3220|51-nsz. hrsz. 220 nsz.-ől dinyeföldre 18 frtban, — továbbá a szarvasi 7031. sz. tkvben foglalt A. I. 1. rsz. a. (6444—49|b—1.) hrsz. 1600|1600 hold szántóföldből Grafik Andrást illető felelészére 228 frtban és I. 2. rsz. a. (6444—49|a-1. hrsz. 1600|1600 hold szántóföldből Grafik Andrást illető felelészére 228 frtban s így összesen az árverést 3688 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1892. évi márczius hó 23-ik napján délelőtt 10 órakor Szarvason a íkvihatóság hivatalos helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 százalékat, vagyis 368 frt 80 krt készpénzben, vagy az 1891. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt és óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §. értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság.

Szarvason, 1891. évi november hó 19-én.

Kontúr József,
kir. járásbíró.

Lakás-bérbeadás.

Özv. Krsnyák Andrásnénak belicey-útcái háza, mely áll 4 szoba, konyha, kamra és egy üzlethelyiségből, kényelmes kerttel együtt Szt.-György naptól haszonbérbe kiadó. Értekezni lehet a tulajdonossal.

Fisbein Ignác

divat- és rófös-árúk raktára.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek becses tudomására juttatni, hogy a farsangi idényre raktáramat a legfinomabb

**delin, francia, batiszt és crep-kelmékkel
dúsan felszereltem**

s abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy nagy mennyiségben történt vásárlásom következtében ezen báli czikkeket

a legdivatosabb s legkitünőbb minőségben

olesóbban, mint bárki más, árúsíthatom.

Különféle szőnyegek

különböző nagyságban s igen jutányos árban,
egész szobára való szőnyeg egy darabban
kaphatók.

Kérem emélfogva a nagyérdemű közönséget, hogy a

BALI CZIKKEKBEN

beálló szükségletét nálam beszerezni méltóztassék. Üzletem régi jó hírneve szolgál biztosítékul arra nézve, hogy szolid és pontos kiszolgálás által t. vevőim meglegedését minden tekintetben kiérdemelni fogom.

Kiváló tisztelettel

FISBEIN IGNACZ.

2—3

Feltűnést keltő újdonság nők részére!

Minden előképzettség nélkül lehet mértéket venni, mintázni és szabni a cs. kir. szabadalmazott

Excelsior szabászati készülék

segélyével, akár **gyermekruhát** akarunk készíteni, akár **legfinomabb női ruhát**. A pontos és sikeres mértékvevésért és szabásáért jótállunk. Ezer meg ezer példa bizonyítja az

EXCELSIOR SZAB. SZABÁSZATI KÉSZÜLÉK
ezélszerű voltát. Ennek egy háztartásból se szabadna hiányoznia.

A kezelés igen egyszerű, sőt fiatal leányok részére is. Az egész készülék ára, magyarázatokkal együtt minden nyelvben csak 3 frt. — Sztéküldés naponta kétszer utánvétellel 3 frt 20 kr. előleges beküldése mellett a készülék bérmentve küldetik meg. Kizárólagos főraktár alulírott szabadalomtulajdonosoknál:

KELETY és ROTHMANN, Bécs II., Untere Donaustrasse 49.
Főrakt. Magyarhon részére Budapesten Gottlieb Vilmosnál Andrásy-ut 49.

7—12